

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 10.

Tilleggsspørsmålnr.

Emne:

Oppskr. av:

(adresse):

Fylke:

Herad:

Bygdelag:

Gard:

G.nr. 6

Br.nr. 3

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

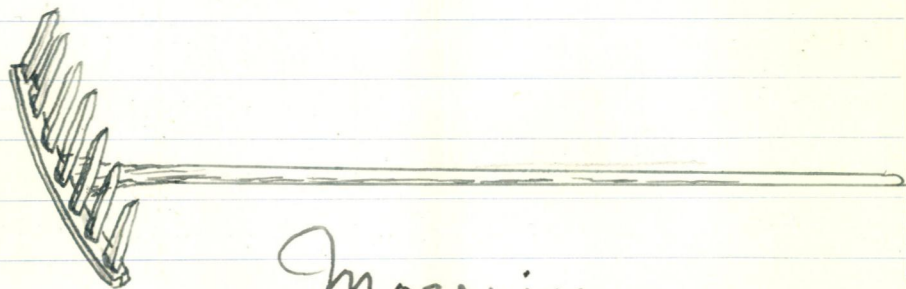
SVAR

I Lyngging Å samle lyng til vristkefor har ikkje hatt noen betydning i Rindal. Gamle folk har riktignok berre at det har vart prøvet som hjelpefor i forløyse om varen ved siden av bjørkebit og skav. Lyng var betraktet som det dårligaste hjelpefor. Det er meir enn ein mann som ved siden det var samle lyng til dyrefor. Å drive burskopen ut for å bruke lyng vilis ikkje å ha vart brukt i Rindal.

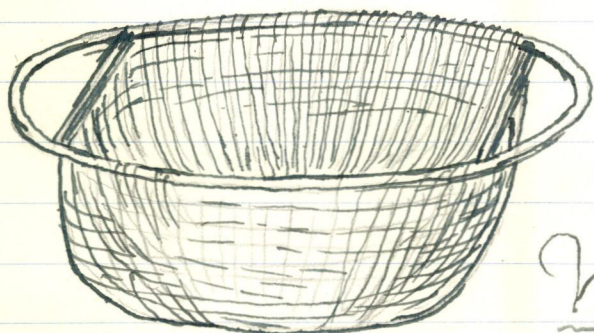
II Mosing Å samle mose (keinsmose) til dyrefor var almindelig i Rindal inn til slutten av 1800 talet. Min bestefar Ole O Stompro kunne fortelle at i hans barndom og ungdom var det almindelig med mosesanking om høsten eller at det øvrige høstarbeidet var inn og ert. Ridskopen som ble brukt var moserive og mosetorg til å bære mosen sammen til loss.

Moseriva var myr mindre enn i almindelig rive. Skafet var ca 1.50 langt og rivehodet ca 28 cm med 8-9 lindel av tre

Disse kinder var ca 15 cm lange og flate
ca 2 cm breie slik at den fine spinsmosen
ikke skulle gå igjennom.

Mosepiute.

Mosekorg.

Mosekorga var laga av en oval bøyte
av hegg eller selje påhvors over bøyte i kvar
ende var påsatt tretrær, mellom disse var
flekt bøyde trespiler av kløvet hegg eller
seljespiler. Mellom disse var flektet tett med
kag. Korga ble således på skaps som ei gryte.

Mosesankinga gikk for seg på den måten
at kvinnfolka karr sammen mosen
i små hanger med moseriva, så kom
mannfolka med korgar, la korga inn til
den sammentraka hanger og raka mosen
opp i korga som de bar på lasset.

Et mosedass ble lagt opp omtrent på
samm måte som et markahøylas,
først et lag med kvist nedst for at mosen
ikke skulle flye fast til marka.

Duella ble mosen lagt på, korg eller korg,
 jernet utover og hakket til. Det ferdige
 lass fikk tilstilt skaps som i halvstille
 Lassa stod mæ til det ble vundføre.
 Når Gjöreren da kom med hurt og slide
 var det å ta øksa og hugge løs den fast-
 frosne kanten rundt lasset, tre ein brett,
 eller "handspik" (staur) under lasset og
 velta de over på sida. Lassit var da
 frosset i overkale og sat godt sammen.

Når lassit var velt over på sida var
 det å legge sleden innil og så å velte
 lassit over på sleden. Et slikt mose-
 lass vog 1 - 200 kg. og ble rekna jamn-
 godt med et lass godt fraühøy.

Mosen ble brukt til kve og delvis til
 saie og jitt og den ble ikke blanda
 opp med annet for.

De griser ble ikke brukt mose
 noen annen mose, samt lav ble
 ikke brukt til dyrefor her i bygden.

Da kan anmerkes at sådanne korgar,
 som ble brukt med mosesanking i en-
 kelte bygder Kallus (Kölsafat) da de og-
 så ble brukt til å lære vesik brukala
 etter fyrebrenning.

2913

Rindal 21 feb. 1949.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Olaf Sæther.